

О. В. Бикова, О. Ю. Малюк

БІБЛІОГРАФІЗНАВСТВО

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Державний заклад
„Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”**

**Кафедра документознавства
та інформаційної діяльності**

О. В. Бикова, О. Ю. Малюк

БІБЛІОГРАФІЗНАВСТВО

*Методичні рекомендації для студентів I курсу
спеціальності „Документознавство
та інформаційна діяльність”
денної та заочної форми навчання*

**Луганськ
ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”
2013**

УДК 01(076.6)

ББК 78.5р3

Б95

Рецензенти:

Марфіна Ж. В.

– кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, директор наукової бібліотеки ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”.

Лесовець Н.М.

– кандидат філологічних наук, доцент ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”.

Чурсін М. М.

– доктор педагогічних наук, завідувач кафедри соціальної інформатики Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля.

Бикова О. В.

Б95

Бібліографознавство : метод. рек. для студ. 1 курсу спец. „Документознавство та інформаційна діяльність” ден. та заоч. форми навч. / О. В. Бикова, О. Ю. Малюк ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. – 64 с.

Методичні рекомендації з дисципліни „Бібліографознавство” містять орієнтовну структуру модулів з курсу, запитання для самоконтролю, завдання для самостійної роботи, список рекомендованої літератури.

Для студентів спеціальності „Документознавство та інформаційна діяльність”, викладачів ВНЗ, фахівців документального забезпечення управління.

УДК 01(076.6)

ББК 78.5р3

*Рекомендовано до друку Навчально-методичною комісією
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка”
(протокол № 8 від 06 березня 2013 року)*

© Бикова О. В., Малюк О.Ю., 2013

© ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна „Бібліографознавство” в системі підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” є одним із базових курсів фахового спрямування.

Мета курсу: сприяти усвідомленню студентами основних теоретичних положень бібліографознавства як науки; чіткого уявлення про бібліографічну інформацію, технології бібліографування, основні компоненти бібліографічної діяльності, універсальні інформаційні бібліографічні ресурси, основні принципи та види довідково-бібліографічного обслуговування; формуванню практичних умінь складання бібліографічного опису документів та пошуку бібліографічної інформації.

Завдання курсу: підготувати фахівців, які б мали цілісне уявлення про сутність і значення бібліографії, основні закономірності її розвитку та функціонування, а також оволоділи технікою складання бібліографічного опису різних видів документів, бібліографування та довідково-бібліографічного обслуговування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні *знати:*

- історію розвитку бібліографії;
- структуру бібліографії, її функції, завдання;
- поняття про бібліографічну інформацію та форми її закріплення;
- зміст бібліографічної діяльності, тобто

уміти:

- складати бібліографічний опис різних видів документів,
- здійснювати пошук бібліографічної інформації,
- вирішувати проблеми бібліографічного інформування.

Сподіваємося, що методичні рекомендації стануть у нагоді усім, хто прагне оволодіти принципами й методами бібліографічної діяльності, навчитися складати бібліографічний опис документів відповідно до державного стандарту.

Орієнтовна структура модулів з курсу „Бібліографознавство”

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	Усього	у тому числі				Усь ого	у тому числі					
л		п	ла б	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.	
	144	2 4	2 4			96	144	4	4			13 6
Модуль 1. Теоретичні основи бібліографознавства												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Предмет, задачі, історія виникнення та розвитку бібліографознавства	18	2	2			14	10					10
Тема 2. Форми існування бібліографічної інформації	8	2	2			4	16					16
Тема 3. Бібліографічний опис різних видів документів. Бібліографічний опис складової частини документа	32	6	6			20	33	4	4			25
Тема 4. Анотування та реферування видань	8	2	2			4	2					2
Разом за змістовим модулем 1	66	1 2	1 2			42	61	4	4			53
Модуль 2. Бібліографія як галузь діяльності												
Змістовий модуль 2.												
Тема 1. Бібліографія як галузь діяльності. Технологія бібліографування	14	4	2			8	18					18
Тема 2. Інформаційні ресурси: склад і властивості.	22	2	4			16	15					15

Універсальні інформаційні ресурси.												
Тема 3. Довідково-бібліографічне обслуговування. Довідково-бібліографічний апарат.	28	4	4			20	35					35
Тема 4. Бібліографічне інформування	14	2	2			10	15					15
Разом за змістовим модулем 2	78	1 2	1 2			54	83					83
Усього годин	144	2 4	2 4			96	144	4	4			13 6

Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БІБЛІОГРАФІЇ

Тема 1

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ БІБЛІОГРАФОЗНАВСТВА ЯК НАУКИ. ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ БІБЛІОГРАФІЇ

Лекції – 2 години

Практичні заняття – 2 години

Ключові поняття та терміни: бібліографознавство. Об'єкт бібліографознавства. Теорія, історія, технологія, методика, організація бібліографії. Виникнення бібліографії в Україні. Основні періоди її розвитку. Формування бібліографії як самостійної галузі. Інформаційна інфраструктура, бібліографічна інформація. Структура бібліографії. Принципи бібліографії: принцип бібліографічної інформації як ознаки відмежування бібліографії; принцип науковості; принцип соціальної обумовленості; принцип ідейності. Види бібліографії: за ознакою її суспільного призначення; за ознакою змісту документів, що обліковуються; за територіально-змістовою ознакою; за особливостями відображених документів; за часом видання документів. Системні зв'язки бібліографії. Проблема взаємозв'язків бібліографії та бібліотечної справи на рівні практичної діяльності: використання бібліографії в процесі комплектування, каталогізації та обслуговування читачів, а також одержання бібліографічних знань для бібліотекаря.

Практичне заняття № 1 **Теоретична модель бібліографії**

Контрольні питання

1. Бібліографознавство як наука.
2. Історія розвитку бібліографії.

3. Структура та принципи бібліографії.
4. Види бібліографії.
5. Зв'язок бібліографії з іншими науками.
6. Розвиток бібліографії в Україні.

Завдання 1.

Складіть схему періодизації бібліографії.

Завдання 2.

Складіть порівняльну характеристику етапів розвитку бібліографії.

Завдання 3.

Підготуйте повідомлення на тему „Розвиток бібліографії в Україні”.

Завдання 4.

Підготуйте повідомлення на тему „Сучасні українські бібліографи”.

Запитання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття „бібліографія”.
Охарактеризуйте її структуру.
2. Назвіть основні джерела формування бібліографічних знань.
3. Як змінювалося значення терміну „бібліографія” протягом історії і що на це впливало?
4. Чому в епоху Середньовіччя відбувається занепад розвитку бібліографічних знань?
5. Порівняйте об'єкт практичної бібліографічної діяльності з об'єктом бібліографознавства.
6. Чим відрізняються універсальна та галузева бібліографія?
7. У чому полягає специфіка науково-допоміжної, професійно-допоміжної та рекомендаційної бібліографії?

8. З якими областями діяльності і як пов'язана бібліографічна діяльність?

Література

1. Диомидова Г. Н. Библиографоведение : учеб. для сред. проф. учеб. заведений / Г. Н. Диомидова. – СПб. : Профессия, 2002. – 288 с.
2. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. – Замість ГОСТ 7.1–84 ; введ. 01.07.2007 р. – К. : Держстандарт України, 2007. – 47 с.
3. Коготков Д. Я. Библиографическая деятельность библиотеки: организация, управление, технология : учебник / Д. Я. Коготков. – СПб. : Профессия, 2003. – 304 с.
4. Короткий термінологічний словник з бібліографознавства та соціальної інформатики / Г. М. Швецова-Водка, Г. В. Сілкова, Л. О. Черепуха та ін. – К. : Кн. палата України, 1999. – 116 с.
5. Моргенштерн И. Г. Общее библиографоведение : учеб. пособие / И. Г. Моргенштерн ; Челябинск. гос. акад. культуры и искусств. – СПб. : Профессия, 2006. – 208 с.
6. Осипов В. О. Основы библиографии и изучение книги : учеб. для техникумов / В. О. Осипов, А. М. Демьянова, А. С. Осипова. – М. : Книга, 1989. – 221 с.
7. Справочник библиографа / науч. ред. А. Н. Ванеев, В. А. Минкина. – 3-е изд., перераб. и доп. – СПб. : Профессия, 2006. – 592 с. – (Сер. „Библиотека”).
8. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – К. : Кондор, 2004. – 216 с.

Тема 2 ФОРМИ ІСНУВАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Лекції – 2 години

Практичні заняття – 2 години

Ключові поняття та терміни: бібліографічна інформація. Загальні функції бібліографічної інформації: пошукова, комунікативна, ціннісно-орієнтовна. Бібліографічний запис: структура та зміст. Бібліографічний опис як основна складова бібліографічного запису. Бібліографічний опис документа в історичному контексті. Основні принципи створення бібліографічного опису документа: опис під індивідуальним автором, під колективним автором, під заголовком. Склад та зміст бібліографічного опису документа. Об'єкт бібліографічного опису. Стандартизація опису документа.

Практичне заняття № 2 Бібліографічна інформація

Контрольні питання

1. Бібліографічна інформація: визначення, функції.
2. Форми бібліографічної інформації.
3. Бібліографічний запис: структура та зміст.
4. Бібліографічний опис як основна складова бібліографічного запису.

Завдання 1.

Запишіть в особистий словник визначення таких термінів: ідентичний, ідентифікація.

Завдання 2.

Ознайомтеся із ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 „Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”.

Завдання 3.

Ознайомтеся із ДСТУ 3582–97 „Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі : загальні вимоги та правила”. – Замість РСТ УРСР 1743–76, 1743–82. – К. : Держстандарт України, 1998. – 25 с.

Запитання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність бібліографічної інформації і в яких формах вона існує на сьогодні?
2. Які функції виконує бібліографічна інформація?
3. Які бар’єри допомагає подолати бібліографічна інформація?
4. У чому виявляється роль бібліографічної інформації в різних областях життя суспільства?
5. Дайте визначення бібліографічного запису та назвіть основні його елементи.

Література

1. Диомидова Г. Н. Библиографоведение : учеб. для сред. проф. учеб. заведений / Г. Н. Диомидова. – СПб. : Профессия, 2002. – 288 с.
2. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 „Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”. – Замість ГОСТ 7.1–84 ; введ. 01.07.2007 р. – К. : Держстандарт України, 2007. – 47 с.
3. Коготков Д. Я. Библиографическая деятельность

- бібліотеки: організація, управління, технологія : учебник / Д. Я. Коготков. – СПб. : Професія, 2003. – 304 с.
4. Моргенштерн И. Г. Общее библиографоведение : учеб. пособие / И. Г. Моргенштерн ; Челябинск. гос. акад. культуры и искусств. – СПб. : Професія, 2006. – 208 с.
 5. Осипов В. О. Основы библиографии и изучение книги : учеб. для техникумов / В. О. Осипов, А. М. Демьянова, А. С. Осипова. – М. : Книга, 1989. – 221 с.
 6. Справочник библиографа / науч. ред. А. Н. Ванеев, В. А. Минкина. – 3-е изд., перераб. и доп. – СПб. : Професія, 2006. – 592 с. – (Сер. „Бібліотека”).
 7. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. / Г. М. вецова-Водка. – К. : Кондор, 2004. – 216 с.

Тема 3

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС: ВИДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ

Лекції – 4 години
Практичні заняття – 6 годин

Ключові поняття та терміни: бібліографічний опис документів. Значення стандартного бібліографічного опису видань. Функції бібліографічного опису: ідентифікації, пошуку, вибору, інформаційна, сигнальна, обліково-реєстраційна, організаційна. Основні види: за структурою опису; за повнотою. Загальні правила складання бібліографічних описів. Области й елементи бібліографічного опису, їхнє заповнення згідно з системою стандартів з бібліотечної справи. Розділові знаки. Процес складання бібліографічного опису. Бібліографічний опис різних видів документів. Аналітичний опис – опис складової частини. Бібліографічне посилання як специфічний різновид бібліографічного опису.

Практичне заняття № 3

Бібліографічний опис документів

Контрольні питання

1. Бібліографічний опис: визначення, функції, види.
2. Загальні правила складання бібліографічних описів.
3. Області та елементи бібліографічного опису.
4. Алгоритм складання бібліографічного опису.
5. Бібліографічний опис різних видів документів.

Завдання 1.

Складіть схему бібліографічного опису книги.

Завдання 2.

Складіть бібліографічний опис наведеної нижче книги, використовуючи такі відомості про неї: назва – Бібліографознавство. Інформатика; у виданні 448 сторінок тексту; місто видання – Київ; вид видання – термінологічний словник; рік видання – 2009; автор В. А. Фокеев; видавництво – Літера. Це друге видання, перероблене та доповнене.

Завдання 3.

Складіть бібліографічний опис наведеного нижче багатотомного видання, використовуючи такі відомості про нього: назва – Економічна енциклопедія; у Т. 3 – 864 сторінки тексту; ред. рада всього видання: Гаврилишин Б. Д., Ющенко В. А., Гальчинський А. С., Геєць В. М., Гончарук Я. А., Вовченко С. М.; місто видання – Київ; роки видання – 2000–2003; енциклопедія вийшла у 3 т.; у видавництві – Академія; відповідальний редактор Т. 3 – Мочерний С. В.

Завдання 4.

Згідно зі стандартом ДСТУ 3582–97 „Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила” запишіть скорочення таких слів: *директор, заголовок, інститут, картографічне, книга, червоний, посібник, том, школа.*

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть області бібліографічного опису.
2. Які елементи входять в область заголовка та відомостей про відповідальність?
3. Які елементи входять в область вихідних даних і яка їх специфіка?
4. У чому полягає особливість складання однорівневого та багаторівневого бібліографічного опису?
5. У чому специфіка складання бібліографічного опису багатотомного видання?
6. У чому полягає особливість складання бібліографічного опису електронного ресурсу віддаленого доступу?

Практичне заняття № 4

Принципи бібліографічного опису документів

Контрольні питання

1. Бібліографічний опис книг.
2. Опис документів за принципом індивідуального автора.
3. Опис документів за принципом колективного автора.
4. Опис документів за принципом заголовку.

Завдання 1.

Складіть бібліографічний опис наведеної нижче книги, використовуючи такі відомості про неї: гол. ред.

Г. Ф. Семенюк; назва – Література. Фольклор. Проблеми поетики; у виданні 783 сторінки тексту; місто видання – Київ; вид видання – збірник наукових праць; видавництво – Твім інтер; рік видання – 2008.

Завдання 2.

Виправте і поясніть помилки в наведеному нижче описі видання: Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку); за ред. М.В. Присяжнюка, М.В. Зубця, П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка, М.М.Федорова; друге видання. – К.; ННЦ ІАЕ.– 2011. – 1008с.

Завдання 3.

Складіть бібліографічний опис документа під колективним автором.

Завдання 4.

Згідно із стандартом ДСТУ 3582–97 „Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила” запишіть скорочення таких слів: *здобуття, інформаційний, кінофільм, народження, повідомлення, рецензія, серпень, товариство, частина.*

Запитання для самоконтролю

1. Як описуються книги, що мають одного, двох і трьох авторів?
2. Як описуються книги, що мають чотири і більше авторів?
3. За яким принципом описуються офіційні матеріали (закони, постанови та ін.)? Наведіть приклади.

Практичне заняття № 5

Опис складової частини документа

Контрольні питання

1. Аналітичний опис та його складові.
2. Аналітичний опис окремого твору із багатотомного видання.
3. Аналітичний опис статті із збірки та видання, що продовжується.
4. Аналітичний опис статті із періодичних видань (журнал, газета).
5. Аналітичний опис статті із енциклопедії.

Завдання 1.

Виправте й поясніть помилки в наведеному нижче виданні: О. О. Кияшко, В. С. Курило, О. О. Левченко. Освіта: деякі аспекти управлінського та психолого-педагогічного проектування розвитку культури особистості // *Культура школяра: інформаційна культура творчої особистості* / О. О. Кияшко, В. С. Курило, О. О. Левченко : наук.-метод. зб. – с. 3–9. 1997. К. ; Луганськ. – Вип. 6.

Завдання 2.

У дев'ятому номері журналу „Освіта на Луганщині” за 2009 рік на сторінках 48–51 надруковано статтю „Професійна освіта і навчання” автора Юлії Запорожцевої. Зробіть бібліографічний опис статті.

Завдання 3.

Згідно із стандартом ДСТУ 3582–97 „Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила” запишіть скорочення таких слів: *адміністрація, гривня*,

енциклопедія, міністерство словник-довідник, упорядник, школа.

Запитання для самоконтролю

1. У чому полягає суть аналітичного БО?
2. Назвіть спільні й відмінні риси складання БО на статті з журналів, газет й збірників.
3. У чому полягають особливості складання аналітичного БО на окремий твір багатотомного видання?

Література

1. ДСТУ 3582–97 „Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі : загальні вимоги та правила”. – Замість РСТ УРСР 1743–76, 1743–82. – К. : Держстандарт України, 1998. – 25 с.
2. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 „Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”. – Замість ГОСТ 7.1–84 ; введ. 01.07.2007 р. – К. : Держстандарт України, 2007. – 47 с.
3. Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики. – К. : Кн. палата України, 1999. – 116 с.
4. Коршунов О. П. Библиографоведение. Общий курс / О. П. Коршунов. – М. : Кн. палата, 1990. – 232 с.
5. Кушнарєнко Н. М. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалова. – 4-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 334 с.
6. Савина И. А. Библиографическое описание документа: семиотический подход : учеб.-метод. пособие / И. А. Савина ; под. ред. Н. Б. Зиновьевой. – М. : Либерия, 2004. – 88 с.

7. Справочник библиографа / науч. ред. А. Н. Ванеев, В. А. Минкина. – 3-е изд., перераб. и доп. – СПб. : Профессия, 2006. – 592 с. – (Сер. „Библиотека”).

Тема 4

АНОТУВАННЯ І РЕФЕРУВАННЯ ВИДАНЬ – СКЛАДОВІ БІБЛОГРАФІЧНОГО ЗАПISУ

Лекції – 2 години

Практичні заняття – 2 години

Ключові поняття та терміни: поняття „анотація”. Призначення процесу анотування. Об’єкти анотування. Анотація як засіб розкриття змісту документа. Функції анотації. Типологічна класифікація анотацій: за функціональною ознакою; за обсягом відображених документів; за способом характеристики документів; за обсягом та глибиною згортання та іншими ознаками. Вимоги, що висуваються до змісту та форми викладення, побудови та обсягу різних видів анотацій.

Основні етапи процесу анотування: аналіз тексту; вивчення додаткових джерел; відбір відомостей; літературне оформлення і редагування. Джерела, що використовують при складанні анотацій. Методичні особливості складання анотацій різних типів.

Типова структура анотації для різних видів видань. Особливості анотування різних типів і видів видань. Особливості анотування документів різного цільового і читацького призначення.

Визначення поняття „реферат”. Призначення, задачі і функції реферата. Типологія рефератів. Види рефератів за цільовим призначенням, обсягом, кількістю відображених у рефераті документів, формою викладення. Інформативний і індикативний реферати. Методика реферування. Визначення цілі реферування. Основні етапи процесу реферування.

Розробка схеми викладення матеріалу. Структура рефератів різного виду. Вибір змістових одиниць. Формалізація та макетування в процесі реферування. Роль галузевої специфіки в складанні реферата. Автоматизація процесу реферування. Реферативний журнал, збірка, експрес-інформація.

Предметні рубрики. Їх функції: інформаційна, евристична, комплексна, термінологічна.

Класифікаційні індекси. Класифікаційні рубрики. Таблиці класифікації: десяткова класифікація Дьюї (ДКД); універсальна десяткова класифікація (УДК); бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК).

Практичне заняття № 6

Анотування видань і реферування видань

Контрольні питання

1. Анотація: визначення, типи та види.
2. Структура анотацій.
3. Основні етапи анотування.
4. Вимоги до складання анотацій.
5. Реферування – процес аналітико-синтетичної переробки інформації.
6. Структура реферату.
7. Етапи реферування.
8. Методика реферування.

Завдання 1.

Наведіть приклади анотацій різних видів документів.

Завдання 2.

Складіть перелік маркерів, що полегшують виявлення основних аспектів змісту анатованих документів при складанні довідкової та рекомендаційної анотацій.

Завдання 3.

Складіть перелік маркерів найбільш розповсюджених аспектів змісту наукових документів (при складанні реферату).

Запитання для самоконтролю

1. Що таке анотація і які її види та типи існують?
2. На які етапи поділяється процес складання анотації? Розкрийте їх особливості.
3. Які види і типи анотацій використовуються в бібліографічній практиці?
4. Від чого залежить набір елементів в анотації?
5. Дайте визначення поняття „реферат”; поясніть його структуру.
6. Назвіть основні функції реферату як вторинного документа.
7. Поясніть класифікацію рефератів за різними ознаками.
8. У чому виявляється специфіка методики реферування?
9. Дайте визначення понять „маркери” та „індикатори” в методиці реферування.

Література

1. Диомидова Г. Н. Библиографоведение : учеб. для сред. проф. учеб. заведений / Г. Н. Демидова. – СПб. : Профессия, 2002. – 288 с.
2. Кушнарченко Н. М. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнарченко, В. К. Удалова. – 4-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 334 с.
3. Соловьев В. И. Универсализация подготовки реферата многоцелевого назначения / В. И. Соловьев, А. Е. Конюшко // НТИ. Сер. 1. – 1991. – № 7/8. – С. 50–53.
4. Сорока М. П. Національна система реферування української наукової літератури / М. П. Сорока ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2002. – 209 с.
5. Аннотирование // Справочник библиографа / науч.

ред. А. Н. Ванеев, В. А. Минкина. – 3-е изд., перераб. и доп.
– СПб., 2002. – С. 322–335.

Короткий російсько-український словник до модуля 1.

бібліографознавство	библиографоведение
бібліографічне повідомлення	библиографическое сообщение
бібліографічний запис	библиографическая запись
бібліографічний опис	библиографическое описание
відомості про цільове та читацьке призначення	сведения о целевом и читательском назначении
вивчення додаткових джерел	изучение дополнительных источников
відбір відомостей	отбор сведений
вторинний документ	вторичный документ
оціночно-орієнтовний	оценочно-ориентированный
пошуковий	поисковый
соціальна обумовленість	социальная обусловленность
ознаки відмежування	признаки отмежевания

Модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 5

БІБЛІОГРАФІЯ ЯК ГАЛУЗЬ ДІЯЛЬНОСТІ. ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лекції – 4 години

Практичні заняття – 2 години

Ключові поняття та терміни: основні процеси бібліографічної діяльності: бібліографування; бібліографічне обслуговування. Процеси підготовки бібліографічної інформації. Технологія бібліографування. Бібліографічні посібники, їх укладання. Бібліографічний пошук та його особливості. Поняття пертинентності, релевантності, пошукової ознаки та пошукового образу документа. Електронні каталоги. Бази даних.

Практичне заняття № 7

Бібліографія як галузь діяльності

Контрольні питання

1. Основні компоненти бібліографічної діяльності.
2. Бібліографічний пошук та його особливості.
3. Поняття пертинентності, релевантності, пошукової ознаки та пошукового образу документа.
4. Електронні каталоги та бази даних.
5. Технологія бібліографування.
6. Етапи укладання бібліографічних посібників:
 - а) підготовчий;
 - б) основний;
 - в) завершальний.

Завдання 1.

Розробіть план-проект бібліографічного посібника на будь-яку тему (складання бібліографічних записів; групування бібліографічних записів; розробка довідкового апарата, редагування, оформлення бібліографічного посібника).

Запитання для самоконтролю

1. Сформулюйте сутність бібліографічної діяльності.
2. Як співвідносяться цілі і результати бібліографічної діяльності?
3. Назвіть цілі, методи та результати основних процесів бібліографування.
4. Поясніть чому бібліографування – процес не тільки технологічний, але і творчий?
5. Дайте визначення понять „пертинентність” і „релевантність”. Наведіть приклади.

Література

1. Диомидова Г. Н. Библиографоведение : учеб. для сред. проф. учеб. заведений / Г. Н. Диомидова. – СПб. : Профессия, 2002. – 288 с.
2. Методика бібліографування : метод. рек. на допомогу викон. контрол. роботи з курсу „Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці” / [уклад.: Г. М. Швецова-Водка, І. В. Міляевич] ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, каф. бібліотекознавства та бібліогр. – 3-є вид., перероб. і допов. – Рівне : РДГУ, 2005. – 22 с.
3. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – К. : Кондор, 2004. – 216 с.

Тема 6

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ: СКЛАД І ВЛАСТИВОСТІ. УНІВЕРСАЛЬНІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Лекції – 4 години

Практичні заняття – 4 години

Ключові поняття та терміни: інформаційні бібліографічні ресурси як продукт інтелектуальної діяльності суспільства. Книжкова палата України як центр створення бібліографічної інформації. Основні функції Книжкової палати. Бібліографічна продукція Книжкової палати України: спеціальні бібліографічні покажчики, інші бібліографічні покажчики, довідники, каталоги, журнали, законодавчі та нормативні документи. Електронні бібліографічні бази даних Книжкової палати України.

Практичне заняття № 8

Бібліографічні ресурси України: загальна характеристика

Контрольні питання

1. Інформаційні бібліографічні ресурси як продукт інтелектуальної діяльності суспільства.
2. Книжкова палата України як центр створення бібліографічної інформації.
3. Основні функції Книжкової палати.

Завдання 1.

Підготуйте доповідь на тему „Історія розвитку Книжкової палати України”.

Завдання 2.

Зробіть електронну бібліографічну довідку на тему „Спеціалізовані системи документації”.

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть основні напрями діяльності Книжкової палати України.
2. Охарактеризуйте наукову діяльність Книжкової палати України імені Івана Федорова.
3. Якими законодавчими матеріалами користується Книжкова палата України в своїй діяльності?

Література

1. Васильєв О. Інформаційні продукти та бази даних Книжкової палати України / О. Васильєв // Вісн. Кн. палати. – 1997. – № 10. – С. 10–14.
2. Диомидова Г. Н. Библиографоведение : учеб. для сред. проф. учеб. заведений / Г. Н. Диомидова. – СПб. : Профессия, 2002. – 288 с.
3. Коротков Д. Я. Библиографическая деятельность библиотеки: организация, управление, технология : учебник / Д. Я. Коротков. – СПб. : Профессия, 2003. – 304 с.
4. Короткий термінологічний словник з бібліографознавства та соціальної інформатики / Г. М. Швецова-Водка, Г. В. Сілкова, Л. О. Черепуха та ін. – К. : Кн. палата України, 1999. – 116 с.
5. Коршунов О. П. Библиографоведение. Общий курс / О. П. Коршунов. – М. : Кн. палата, 1990. – 232 с.
6. Про затвердження нової редакції Статуту Державної наукової установи „Книжкова палата України імені Івана Федорова” : наказ Державного комітету телебачення і радіомовлення України від 27.01.2006 № 17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uazakon.com/document/fpart28/idx28566.htm>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.12.12.

7. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
8. Про обов'язковий примірник документів України : Закон України від 09.04.1999 р. № 595-ХІV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – № 22–23. – Ст. 199.
9. Моргенштерн И. Г. Общее библиографоведение : учеб. пособие / И. Г. Моргенштерн ; Челябинск. гос. акад. культуры и искусств. – СПб. : Профессия, 2006. – 208 с.
10. Самохіна Н. Документні ресурси наукової бібліотеки: модель обігу, рівнева організація / Наталія Самохіна. – К. : [Б. в.], 2008. – 170 с.
11. Сенченко М. Книжкова палата України: вчора, сьогодні й завтра / Микола Сенченко // Вісн. Кн. палати. – 2001. – № 1. – С. 3–6.
12. Швецова-Водка Г. М. Бібліографічні ресурси України: загальна характеристика : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – Рівне : Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, 2000. – 205 с.
13. Швецова-Водка Г. Бібліографічні ресурси України: стан, проблеми розвитку / Галина Швецова-Водка // Бібл. вісн. – 2000. – № 4. – С. 2–5.
14. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – К. : Кондор, 2004. – 216 с.

Практичне заняття № 9

Бібліографічна продукція Книжкової палати України

Контрольні питання

1. Бібліографічні покажчики:
 - літопис книг,
 - літопис журнальних статей,
 - літопис газетних статей,
 - літопис авторефератів дисертацій та ін.
2. Довідники, каталоги, журнали.
3. Законодавчі та нормативні документи.

4. Електронні бібліографічні бази даних.

Завдання 1.

Проаналізуйте державний бібліографічний покажчик „Літопис книг”.

Завдання 2.

Здійсніть бібліографічний пошук за „Літописом журнальних статей”.

Завдання 3.

Охарактеризуйте щоквартальник „Календарь знаменних та пам'ятних дат”.

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть інформаційні продукти Книжкової палати України.
2. Які електронні бібліографічні бази даних Книжкової палати України вам відомі? Охарактеризуйте одну з них.
3. Дайте визначення „депозитарна бібліотека”. Визначте перспективи її створення?
4. Дайте характеристику проекту „Пам'ять України”.

Література

1. Васильєв О. Інформаційні продукти та бази даних Книжкової палати України / О. Васильєв // Вісн. Кн. палати. – 1997. – № 10. – С. 10–14.
2. Гуцол Г. Новітні розробки у галузі інформатизації Книжкової палати України / Г. Гуцол // Вісн. Кн. палати. – 2006. – № 4. – С. 29–34.
3. Короткий термінологічний словник з бібліографознавства та соціальної інформатики / Г. М. Швецова-Водка, Г. В. Сілкова, Л. О. Черепуха та ін. – К. : Кн. палата України, 1999. – 116 с.

4. Низовий М. Організація української Книжкової палати і початок її статистичної роботи / М. Низовий // Вісн. Кн. палати. – 1999. – № 3. – С. 22–23.
5. Самохіна Н. Документні ресурси наукової бібліотеки: модель обігу, рівнева організація / Наталія Самохіна. – К. : [Б. в.], 2008. – 170 с.
6. Сенченко М. Книжкова палата України: вчора, сьогодні, завтра / М. Сенченко // Вісн. Кн. палати. – 2004. – № 1. – С. 3–7. – (До 85-річчя з дня заснування Книжкової палати України).
7. Федотова О. Спецфонд Книжкової палати України: передумови створення, шляхи еволюції та характеристика з позицій сьогодення / О. Федотова // Вісн. Кн. палати. – 1999. – № 11. – С. 28–32.
8. Швецова-Водка Г. Бібліографічні ресурси України: стан, проблеми розвитку / Галина Швецова-Водка // Бібл. вісн. – 2000. – № 4. – С. 2–5.

Тема 7

ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЯК ВИД БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лекції – 2 години

Практичні заняття – 4 години

Ключові поняття та терміни: довідково-бібліографічний апарат. Структура, функції та властивості довідково-бібліографічного апарату. Загальні вимоги до ДБА. Система каталогів бібліотеки. Види традиційних каталогів. Електронні каталоги та бази даних. Бібліографічні картотеки. Довідково-бібліографічний фонд: офіційні документи, навчальні видання, електронні довідкові видання, бібліографічна продукція. Фонд/архів виконаних довідок.

Організація і технологія довідково-бібліографічного обслуговування. Призначення, зміст довідково-бібліографічного обслуговування. Класифікація довідок. Технологія виконання бібліографічних довідок: тематичних, уточнюючих, адресних, фактографічних. Основні етапи виконання довідок. Використання сучасних джерел одержання інформації. Віртуальна довідка. Облік та аналіз виконаних довідок.

Практичне заняття № 10 **Довідково-бібліографічний апарат бібліотек**

Контрольні питання

1. Довідково-бібліографічний апарат: функції та властивості.
2. Система каталогів (традиційних та електронних), бібліографічних картотек і баз даних.
3. Довідково-бібліографічний фонд.
4. Фонд неопублікованих бібліографічних посібників.

Завдання 1.

Проаналізуйте довідково-бібліографічний апарат бібліотеки ЛНУ ім. Тараса Шевченка.

Завдання 2.

Складіть путівник довідково-бібліографічного фонду бібліотеки ЛНУ ім. Тараса Шевченка.

Запитання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття „довідково-бібліографічний апарат”. Який його склад і особливості організації?
2. Чим зумовлена необхідність постійного вивчення довідково-бібліографічного апарата?
3. Які матеріали включає фонд виконаних довідок і з якою метою він використовується?

Література

1. Диомидова Г. Н. Библиографоведение : учеб. для сред. проф. учеб. заведений / Г. Н. Демидова. – СПб. : Профессия, 2002. – 288 с.
2. Лашас А. В. СБО на основе новых информационных технологий / А. В. Лашас // Библиография. – 2010. – № 3. – С. 26–30.
3. Ломачинська І. М. Бібліографознавство : навч. посіб. для дистанц. навчання. – К. : Ун-т „Україна”, 2004. – 300 с.
4. Моргенштерн И. Г. Справочно-библиографическое обслуживание: теория и практика / И. Г. Моргенштерн ; сост. и науч. ред. Г. А. Губанова. – М. : Либерей-Бибинформ, 2011. – 176 с.
5. Моргенштерн И. Г. Справочно-библиографическое обслуживание в библиотеках : науч.-практ. пособие / И. Г. Моргенштерн. – М. : Либерей, 1999. – 80 с.

Практичне заняття № 11

Бібліографічне обслуговування в бібліотеці

Контрольні питання

1. Довідково-бібліографічне обслуговування: визначення, основні принципи та види.
2. Бібліографічні довідки: визначення, види та особливості їх виконання.

Завдання 1.

Проаналізуйте довідково-бібліографічне обслуговування в бібліотеці ЛНУ ім. Тараса Шевченка

Завдання 2.

Змодельуйте запити за різними частинами довідково-бібліографічного апарату:

- за каталогом,
- за картотекою,
- за бібліографічним посібником,
- за довідковим виданням.

Завдання 3.

Виконайте довідки. Запишіть за схемою обліку довідок.

Запитання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття „довідково-бібліографічне обслуговування”. У чому ви вбачаєте його головну ціль?
2. Назвіть які існують види довідково-бібліографічного обслуговування?
3. Які види довідок виконують бібліотеки? У чому полягають їх відмінності?
4. Охарактеризуйте загальну методику виконання бібліографічних довідок? Назвіть її основні етапи.
5. Чим відрізняються адресні та уточнюючі довідки та яка методика їх виконання?
6. Дайте визначення поняття „фактографічні довідки”. У чому полягає їх особливість?
7. Поясніть особливості та узагальнену структуру довідково-бібліографічного обслуговування.

Література

1. Бородина В. А. Библиотечное обслуживание : учеб.-метод. пособие / В. А. Бородина. – М. : Либерия, 2004. – 168 с.
2. Лашас А. В. СБО на основе новых информационных технологий / А. В. Лашас // Библиография. – 2010. – № 3. – С. 26–30.
3. Масловская Н. С. Уточняющая справка – лидер в работе / Н. С. Масловская, Н. А. Авдонина // Мир библиографии. – 2009. – № 21. – С. 9–11.

4. Моргенштерн И. Г. Справочно-библиографическое обслуживание: теория и практика / И. Г. Моргенштерн ; сост. и науч. ред. Г. А. Губанова. – М. : Либерей-Бибинформ, 2011. – 176 с.
5. Моргенштерн И. Г. Справочно-библиографическое обслуживание в библиотеках : науч.-практ. пособие / И. Г. Моргенштерн. – М. : Либерей, 1999. – 80 с.

Тема 8

БІБЛІОГРАФІЧНЕ ІНФОРМУВАННЯ В БІБЛІОТЕКАХ

Лекції – 2 години

Практичні заняття – 2 години

Ключові поняття та терміни: організація та технологія бібліографічного інформування. Його функції та особливості. Види бібліографічного інформування. Масове бібліографічне інформування. Основні форми, організація і методика. Списки та виставки нових надходжень; усні бібліографічні огляди; „Дні інформації” як комплексний захід. Технологія диференційованого інформування. Групове бібліографічне інформування. Індивідуальне інформування: ВРІ (вибіркове розповсюдження інформації), ДЗК (диференційоване забезпечення керівників науково-технічною інформацією).

Практичне заняття № 12

Бібліографічне інформування

Контрольні питання

1. Бібліографічне інформування та його види.
2. Масове бібліографічне інформування.
3. Групове бібліографічне інформування.
4. Індивідуальне інформування.

Завдання 1.

Розробіть комплексний захід „День інформації”.

Завдання 2.

Змодельуйте бібліографічне інформування керівника будь-якої організації.

Запитання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття „бібліографічне інформування”. Назвіть його організаційні форми?
2. Які особливості організації групового бібліографічного інформування?
3. Які характерні особливості в підготовці та проведенні „Дня інформації”? Чому він вважається комплексною формою бібліографічного інформування?
4. Як організоване і в яких формах здійснюється індивідуальне бібліографічне інформування?
5. Як обліковується робота з бібліографічного інформування і чому її треба аналізувати?
6. За допомогою яких засобів вивчається ефективність бібліографічного інформування?
7. Чим обслуговування за системою ВРІ відрізняється від традиційних форм індивідуального бібліографічного інформування?
8. Чому режим вибіркового розповсюдження інформації вважається найбільш ефективною формою бібліографічного інформування?

Література

1. Диомидова Г. Н. Библиографоведение : учеб. для сред. проф. учеб. заведений / Г. Н. Демидова. – СПб. : Профессия, 2002. – 288 с.
2. Керзум А. П. Библиография – технология, наука и творчество /А. П. Керзум // Библиография. – 2008. – № 5. – С. 35–39.

3. Коршунов О. П. Библиографоведение. Общий курс. Основы теории библиографии : учебник / О. П. Коршунов. – М. : МГУ культуры и искусств, 2000. – 106 с.
4. Моргенштерн И. Г. Общее библиографоведение : учеб. для вузов / И. Г. Моргенштерн. – СПб. : Профессия, 2005. – 208 с.
5. Моргенштерн И. Г. Справочно-библиографическое обслуживание: теория и практика / И. Г. Моргенштерн ; сост. и науч. ред. Г. А. Губанова. – М. : Либерей-Бибинформ, 2011. – 176 с.
6. Моргенштерн И. Г. Справочно-библиографическое обслуживание в библиотеках : науч.-практ. пособие / И. Г. Моргенштерн. – М. : Либерей, 1999. – 80 с.

Короткий російсько-український словник до модуля 2.

бібліографічна довідка	библиографическая справка
бібліографічне виявлення	библиографическое выявление
бібліографічне групування	библиографическая группировка
бібліографічний запит	библиографический запрос
бібліографічний пошук	библиографический поиск
бібліографічний покажчик	библиографический указатель
бібліографування	библиографирование
вибіркове розповсюдження інформації (ВРІ)	избирательное распространение информации (ИРИ)
диференційоване забезпечення керівників науково-технічною інформацією (ДЗК)	дифференцированное обеспечение руководства научно-технической информацией (ДОР)
довідково-бібліографічний апарат	справочно-библиографический аппарат
користувач	пользователь
пошуковий образ документа	поисковый образ документа

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Адресна бібліографічна довідка – бібліографічна довідка, в якій встановлюється наявність та (або) місцезнаходження документа в певному фонді.

Анотація – коротка характеристика документа чи його частини, або групи документів з погляду їх змісту, форми та призначення.

База даних (БД) – сукупність взаємопов'язаних даних, організованих відповідно до загальних єдиних правил описування, зберігання та маніпулювання.

Бібліографічна база даних – бібліографічна інформація на машинозчитуваних носіях, яка обробляється, зберігається та видається з допомогою засобів обчислювальної техніки.

Бібліографічна діяльність – система різних видів діяльності, яка забезпечує виробництво та функціонування бібліографічної інформації в суспільстві.

Бібліографічна інформація – це інформація про документи, необхідна для їх ідентифікації, пошуку, відбору та використання.

Бібліографічна обробка – сукупність процесів формування бібліографічного запису документа для надання його в бібліотечних каталогах, бібліографічних посібниках, списках і картотеках.

Бібліографічна продукція – документально зафіксована бібліографічна інформація як результат і засіб практичної бібліографічної діяльності; сукупність бібліографічних посібників.

Бібліографічне виявлення – виявлення документів як об'єктів бібліографування з метою їх подальшої бібліографічної обробки.

Бібліографічне групування – об'єднання бібліографічних записів у групи за визначеними ознаками.

Бібліографічне інформування – систематичне забезпечення споживачів бібліографічною інформацією відповідно до довготривалих або постійнодіючих запитів та (або) без запитів, у відповідності до інформаційних потреб споживачів.

Бібліографічне обслуговування – забезпечення користувачів бібліографічною інформацією.

Бібліографічне повідомлення – елемент бібліографічної інформації, який містять організовані за певними правилами відомості про документ, його частину чи групу документів.

Бібліографічний запис – сукупність відомостей про об'єкт бібліографічного відображення, яке служить цілям його ідентифікації, інформування про нього та для його пошуку.

Бібліографічний запит – інформаційний запит на бібліографічну інформацію.

Бібліографічний опис – сукупність бібліографічних відомостей про документ, наведених за певними правилами в установленому порядку фіксування областей і елементів, що призначені для ідентифікації і загальної характеристики документа.

Бібліографічний покажчик – бібліографічний посібник, що включає, значну кількість бібліографічних записів, із складною структурою та довідковим апаратом.

Бібліографічний посібник – документальна форма існування бібліографічної інформації; впорядкована множина бібліографічних записів.

Бібліографічний пошук – інформаційний пошук, який здійснюється на основі бібліографічних даних.

Бібліографічний список – бібліографічний посібник, що складається з сукупності бібліографічних записів, обмежений за обсягом, з простою структурою, без допоміжних покажчиків.

Бібліографія – інформаційна інфраструктура, яка забезпечує підготовку, расповсюдження та використання бібліографічної інформації.

Бібліографознавство – це наукова дисципліна, яка вивчає теорію, історію, методологію, технологію, методика, організацію бібліографії.

Бібліографування – це процес виробництва (підготовки) документально фіксованою бібліографічної інформації у формі бібліографічного посібника.

Бібліотечний каталог – впорядкована множина бібліографічних записів про документи, що є у фонді однієї бібліотеки, яка розкриває склад фонду за формальними ознаками документів (автор, назва, рік видання та ін.) чи їхній зміст (за галузями знань).

Вибіркове розповсюдження інформації (ВРІ) – періодичне надання абонентам, за попередньо сформульованими їхніми запитами, інформації про поточні надходження до фонду бібліотеки або довідково-інформаційного фонду служби науково-технічної інформації, інших фондів за наявності обов'язкового зворотного зв'язку з абонентами.

Державна бібліографія – бібліографія, призначенням якої є реєстрація всіх документів, опублікованих на території держави.

Диференційоване забезпечення керівників науково-технічною інформацією (ДЗК) – забезпечення керівників спеціально підготовленою науково-технічною інформацією для вирішення завдань управління.

Дефініція – коротке визначення якогось поняття, яке відображає істотні ознаки предмета чи явища.

Довідково-бібліографічний апарат – сукупність традиційних й електронних довідкових і бібліографічних видань, бібліотечних каталогів і картотек, призначених для пошуку необхідної інформації.

Довідково-бібліографічний фонд – частина довідково-бібліографічного апарату, яка включає документи директивного та керівного характеру, довідники і бібліографічні посібники, потрібні для здійснення всіх процесів бібліографічної роботи.

Індексування – операція представлення результатів аналізу документа в пошуковому образі документа елементами інформаційно-пошукової мови.

Інформатизація – комплекс мір, які забезпечують оперативний доступ до інформаційних ресурсів.

Інформаційна продукція – документи, інформаційні масиви, бази даних і інформаційні послуги, які є результатом функціонування інформаційних систем.

Інформаційні ресурси – це запаси інформації, що є в наявності, зафіксовані на будь-якому носіїві та придатні для зберігання і використання.

Інформаційно-бібліографічне забезпечення – сукупність інформаційно-бібліографічних ресурсів і послуг для задоволення довгострокових потреб в інформації.

Каталожний бібліографічний запис – бібліографічний запис, призначений для складання бібліотечного каталога, що включає як обов'язкові такі елементи: бібліографічний опис, заголовок запису та шифр зберігання документа в бібліотечному фонді.

Класифікаційні індекси – умовне позначення розділу класифікації, до якого за змістом відноситься даний документ.

Комунікація – спілкування, взаємний обмін інформацією між двома комунікаторами.

Краєзнавча бібліографія – бібліографія, що подає бібліографічну інформацію, за змістом пов'язану з певною місцевістю в країні.

Маркери – слова і словосполучення, однозначно ідентифікуючі той чи інший змістовий аспект документа.

Пертинентність – відповідність інформації потребам.

Поточна бібліографія – бібліографія, яка виконує функцію регулярного інформування про нові документи, що вийшли у світ.

Пошуковий образ документа – набір пошукових ознак, які характеризують документ і є потрібними для пошуку та ідентифікації документа у відповідності із запитом.

Перспективна бібліографія – інформує про документи, що готуються до видання.

Практична бібліографічна діяльність – сукупність процесів виробництва та поширення бібліографічної інформації, які умовно поділяються на бібліографування та бібліографічне обслуговування.

Предметна рубрика – коротке словесне визначення предмета або аспекту, яке характеризує зміст, призначення та форму документа.

Процес виробництва інформації – комплекс операцій і дій, заснований на аналітико-синтетичній переробці документів в ході їх аналізу, оцінки, узагальнення отриманих даних.

Рекомендаційна бібліографія – бібліографія, призначенням якої є сприяння освіті, самоосвіті, вихованню та пропаганді знань.

Релевантність – відповідність інформації запиту.

Ретроспективна бібліографія – бібліографія, що інформує про документи, які вийшли за певний період часу в минулому.

Реципієнт; користувач – людина, яка одержує соціальну інформацію.

Реферат – стислий виклад змісту документа (основних ідей, методів дослідження, результатів і т.п.) з основними фактичними відомостями та висновками.

Систематизація (класифікаційне індексування) – присвоєння даним або документам класифікаційних індексів згідно з правилами будь-якої класифікаційної інформаційно-пошукової мови.

Тематична бібліографічна довідка – бібліографічна довідка, що містить бібліографічну інформацію з визначеної теми.

Універсальна бібліографія – бібліографія, що подає інформацію про документи з усіх галузей знань.

Уточнювальна бібліографічна довідка – бібліографічна довідка, в якій встановлюються та (або) уточнюються елементи бібліографічного опису, що відсутні чи перекручені в запиті споживача.

Фактографічна довідка – відповідь на разовий інформаційний запит, яка містить фактографічну інформацію.

Тести

1. Перетворення простого масиву бібліографічних записів на бібліографічний твір, бібліографічний посібник – це:
 - а) систематизація;
 - б) бібліографування;
 - в) індексування.
2. Інформаційна інфраструктура, що забезпечує підготовку, розповсюдження і використання бібліографічної інформації, визначається як:
 - а) бібліографія;
 - б) інформатика;
 - в) бібліографознавство.
3. Літературний твір, що містить зведену характеристику стану будь-якого питання із ступенем згортання, необхідним і достатнім для споживача називається:
 - а) реферат;
 - б) анотація;
 - в) огляд.
4. Інформаційно-пошукова мова, яка використовується тільки в системі науково-технічної інформації, – це:
 - а) бібліотечно-бібліографічна класифікація;
 - б) універсальна десяткова класифікація;
 - в) державний рубрикатор науково-технічної інформації.
5. Бібліографічна довідка і бібліографічна консультація – це форми:
 - а) бібліографічного інформування;
 - б) бібліографічної діяльності;
 - в) довідково-бібліографічного обслуговування.
6. Принцип бібліографії, що передбачає доступність бібліографічної інформації для будь-якого споживача:
 - а) діяльність;
 - б) народність;

- в) комунікативність.
7. Зміст відповіді на бібліографічний запит відповідає інформаційній потребі. Відповідь має:
- а) релевантність;
 - б) пертинентність;
 - в) автентичність.
8. Бібліографічна дисципліна, що розробляє історію, теорію і методику інформаційного пошуку:
- а) бібліографічна евристика;
 - б) бібліографознавство;
 - в) історія бібліографії.
9. Області бібліографічного опису відділяються один від одного знаком:
- а) // (дві скісні);
 - б) ; (крапка з комою);
 - в) . – (крапка і тире).
10. Метод інформаційного пошуку, який використовує все різноманіття зв'язків, що діють, і відносин між конкретним джерелом і всією літературою:
- а) вибірковий;
 - б) від абстрактного до конкретного;
 - в) пошук за бібліографічними посиланнями.
11. При використанні тільки обов'язкових елементів отриманий бібліографічний опис буде:
- а) повним;
 - б) розширеним;
 - в) коротким.
12. Книжкова палата України НЕ випускає:
- а) покажчики нотних і картографічних видань;
 - б) покажчики видань, що поступили в книготоргову мережу;
 - в) покажчики неперіодичних, періодичних і таких, що продовжуються текстових видань.
13. Вид бібліографії, що історично склався першим:

- а) реєстраційно-облікова бібліографія;
 - б) рекомендаційна бібліографія;
 - в) науково-допоміжна бібліографія.
14. Вид бібліографії, що забезпечує підготовку і функціонування універсальної бібліографічної інформації про всі документи, створені на території країни:
- а) національна бібліографія;
 - б) міжнародна бібліографія;
 - в) територіальна бібліографія.
15. Систематизація за змістом документа через визначення ключових слів – це:
- а) бібліографічна предметизація;
 - б) бібліографічне групування;
 - в) бібліографічна класифікація.
16. У процес бібліографування НЕ входить:
- а) складання бібліографічних довідок;
 - б) систематизація;
 - в) анотування.
17. Функцією Книжкової палати України НЕ є:
- а) статистичний облік творів друку;
 - б) критична оцінка творів друку;
 - в) довідково-інформаційне обслуговування організацій
18. Не обов'язковим елементом бібліографічного опису є:
- а) назва;
 - б) місце і рік видання;
 - в) міжнародний стандартний номер книги (ISBN).
19. Вид бібліографічної довідки, в якій уточнюється інформація, спотворена або відсутня в запиті:
- а) тематична;
 - б) що уточнює;
 - в) адресна.
20. Національним агентством в Україні з присвоєння ISBN, ISSN, ISMN є:
- а) Книжкова палата України;

- б) національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського;
 - в) Український інститут науково-технічної і економічної інформації.
21. Принцип бібліографії, який свідчить, що бібліографічна діяльність повинна здійснюватися відповідно до певних процедур і методів:
- а) партійність;
 - б) народність;
 - в) науковість.
22. Доведення бібліографічної інформації до споживача в цілях задоволення інформаційної потреби:
- а) бібліографування;
 - б) бібліографія;
 - в) бібліографічне обслуговування.
23. Зведення про складову частину документа і зведення про ідентифікуючий документ відділяються в аналітичному бібліографічному описі знаком:
- а) . – (крапка і тире);
 - б) [] (квадратні дужки);
 - в) // (дві скісні).
24. Науково-допоміжна бібліографія реалізує функцію:
- а) рекомендаційну;
 - б) оцінну;
 - в) сигнальну.
25. Базою національної бібліографії є:
- а) Закон про видавничу справу;
 - б) Закон про обов'язковий примірник документа;
 - в) Закон про державну систему науково-технічної інформації.
26. Бібліографічний опис статті з журналу починається з опису:
- а) журналу;
 - б) статті;

- в) рубрик журналу.
27. Вид бібліографічної довідки, в якій встановлюється наявність і (або) місце знаходження запрошеного документа:
- а) тематична;
 - б) адресна;
 - в) що уточнює.
28. Відомості про відповідальність в бібліографічному описі ставляться після знаку:
- а) [] (квадратні дужки);
 - б) // (дві скісні);
 - в) / (скісна).
29. Видання бібліографічної інформації, реферативні видання і оглядові видання – це види інформаційних видань, що випускаються органами:
- а) державної бібліографії;
 - б) рекомендаційної бібліографії;
 - в) науково-допоміжної бібліографії.
30. Під заголовком, що містить ім'я автора, складається бібліографічний опис твору, створений:
- а) одним автором;
 - б) двома авторами;
 - в) чотирма авторами.
31. Країна, в якій вперше був прийнятий Закон „Про обов'язковий примірник документів”:
- а) Великобританія;
 - б) Німеччина;
 - в) Україна.
32. Галузь суспільної практики, що не є суміжною галуззю бібліографії:
- а) видавнича справа;
 - б) бібліографознавство;
 - в) бібліотечна справа.

33. Суспільне призначення бібліографії, наукові концепції і терміносистему, а також взаємозв'язки бібліографії з іншими науками досліджує:
- а) бібліографія;
 - б) теорія бібліографії;
 - в) історія бібліографії.
34. Під назвою складається бібліографічний опис на твір, створений:
- а) трьома авторами;
 - б) авторським колективом;
 - в) під редакцією.
35. Бібліографічний відбір, здійснюваний залежно від користувача, його вимог і переваг, називається:
- а) формальний;
 - б) змістовний;
 - в) якісний.
36. Центром національної бібліографії в Німеччині, Франції, США і Великобританії є:
- а) Національне агентство з бібліографії;
 - б) Національна бібліотека;
 - в) Книжкова палата.
37. Найперше значення терміну „бібліографія”:
- а) книгознавство;
 - б) книгоопис;
 - в) книгописання.
38. Обсяг анотації, що рекомендується:
- а) 500 знаків;
 - б) не регламентується;
 - в) 850 знаків.
39. „Літопис книг” виходить на рік в кількості:
- а) 12 випусків;
 - б) 52 випусків;
 - в) 24 випусків.

40. Підставою для виділення масової, групової, міжособової бібліографії є:
- а) читацька адреса;
 - б) соціальний рівень;
 - в) повнота.
41. Бібліографічний опис, що складається на частину будь-якого документа (статтю в збірці, розділ в творі і т. п.):
- а) однорівневий бібліографічний опис;
 - б) багаторівневий бібліографічний опис;
 - в) аналітичний бібліографічний опис.
42. Ановані тематичні плани видавництв – це:
- а) видання ретроспективної бібліографії;
 - б) видання перспективної бібліографії;
 - в) видання поточної бібліографії.
43. Предмет, зміст бібліографічної діяльності:
- а) бібліографічна інформація;
 - б) інформація;
 - в) бібліографія.
44. Скорочуються найменування міст в бібліографічному описі на твір, виданий українською мовою:
- а) Львів;
 - б) Донецьк;
 - в) Тернопіль;
 - г) Луганськ.
45. „Літопис книг”, „Літопис журнальних статей”, „Літопис газетних статей”, „Літопис авторефератів дисертацій” – це:
- а) реферативні видання;
 - б) рекомендаційні бібліографічні покажчики;
 - в) державні бібліографічні покажчики.
46. Бібліографія, що інформує про документи, які вийшли за певний період часу в минулому:
- а) перспективна;
 - б) поточна;
 - в) ретроспективна.

Ключі до тестів

1.а); 2.а); 3.в); 4.в); 5.в); 6.б); 7.б); 8.а); 9.в); 10. б); 11.в); 12. б);
13.а); 14.а); 15.а); 16.а); 17.в); 18.в); 19.б); 20.а); 21.в); 22.в); 23.в);
24.б); 25.б); 26.б); 27.б); 28.в); 29.в); 30.в); 31.б); 32.б); 33.б.); 34.б
в); 35.б); 36.б); 37.в); 38.а); 39.в); 40.б); 41.в); 42.б); 43.а); 44.а) в);
45.в); 46.в).

Список рекомендованої літератури до курсу

1. Бородина В. А. Библиотечное обслуживание : учеб.-метод. пособие / В. А. Бородина. – М. : Либерия, 2004. – 168 с.
2. Диомидова Г. Н. Библиографоведение : учеб. для сред. проф. учеб. заведений / Г. Н. Демидова. – СПб. : Профессия, 2002. – 288 с.
3. ДСТУ 3582–97 „Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі : загальні вимоги та правила”. – Замість РСТ УРСР 1743–76, 1743–82. – К. : Держстандарт України, 1998. – 25 с.
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 „Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”. – Замість ГОСТ 7.1–84 ; введ. 01.07.2007 р. – К. : Держстандарт України, 2007. – 47 с.
5. Карпенко О. О. Аналітико-синтетична переробка документальної інформації: бібліографічний опис : навч. посіб. / О. О. Карпенко ; ред. О. Ф. Серьожкіна. – Вид. 2-е, доп. і перероб.– Х. : ХАІ, 2010. – 139 с.
6. Королевич Н. Ф. Українські бібліографи ХХ століття : навч. посіб. / Н. Ф. Королевич. – К. : Кн. палата України, 1998. – 327 с.
7. Короткий термінологічний словник з бібліографознавства та соціальної інформатики / Г. М. Швецова-Водка, Г. В. Сілкова, Л. О. Черепуха та ін. – К. : Кн. палата України, 1999. – 116 с.
8. Коршунов О. П. Библиографоведение: основы теории и методологии : учеб. по спец. 071201 „Библиотечно-информационная деятельность” / О. П. Коршунов, Т. Ф. Лиховид, Т. А. Новоженова ; под ред. О. П. Коршунова. – М. : Фаир, 2009. – 335 с. : ил.
9. Кушнарченко Н. М. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнарченко, В. К. Удалова. – 4-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 334 с.

10. Ломачинська І. М. Бібліографознавство : навч. посіб. для дистанц. навчання / І. М. Ломачинська. – К. : Ун-т „Україна”, 2004. – 300 с.
11. Моргенштерн И. Г. Общее библиографоведение : учеб. для вузов / И. Г. Моргенштерн. – СПб. : Профессия, 2005. – 208 с.
12. Моргенштерн И. Г. Справочно-библиографическое обслуживание: теория и практика / И. Г. Моргенштерн ; сост. и науч. ред. Г. А. Губанова. – М. : Либерей-Бибинформ, 2011. – 176 с.
13. Моргенштерн И. Г. Справочно-библиографическое обслуживание в библиотеках : науч.-практ. пособие / И. Г. Моргенштерн. – М. : Либерей, 1999. – 80 с.
14. Моргенштерн И. Г. Виртуальная справочная служба: итоги и проблемы / И. Г. Моргенштерн // Библиография. – 2006. – № 5. – С. 85–88.
15. Моргенштерн И. Г. Эволюция библиографической технологии / И. Г. Моргенштерн // Библиография. – 2006. – №1. – С. 11–21.
16. Нещерет Ю. М. Виды ответов на запросы пользователей: учет в справочно-библиографическом обслуживании / Ю. М. Нещерет // Библиография. – 2009. – № 4. – С. 47–54.
17. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27.01.1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – № 7. – Ст. 45.
18. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
19. Соколов А. В. Библиографоведение. Terra incognita. Диалог о библиографической науке : науч.-практ. пособие / А. В. Соколов, В. А. Фокеев. – М. : Литера, 2010. – 206 с.
20. Сорока М. П. Національна система реферування української наукової літератури / М. П. Сорока ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2002. – 209 с.

21. Справочник библиографа / науч. ред. А. Н. Ванеев, В. А. Минкина. – 3-е изд., перераб. и доп. – СПб. : Профессия, 2006. – 592 с. – (Сер. „Библиотека”).
22. Сукиасян Э. Р. Каталогизация и классификация. Электронные каталоги и автоматизированные библиотечные системы : избр. ст. / Э. Р. Сукиасян. – СПб. : Профессия, 2009. – 535 с.
23. Сукиасян Э. Р. Школа индексирования : практ. пособие / Э. Р. Сукиасян. – М. : ЛИБЕРИЯ-БИБИНФОРМ, 2005. – 144 с.
24. Фокеев В. А. Библиография: теоретико-методологические основания : учеб. пособие / В. А. Фокеев. – СПб. : Профессия, 2006. – 350 с.
25. Швецова-Водка Г. М. Бібліографічні ресурси України: загальна характеристика : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – Рівне : Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, 2000. – 205 с.
26. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – К. : Кондор, 2004. – 216 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Основними критеріями оцінювання знань студентів є:

- характер і якість самостійної підготовки студента;
- ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;
- повнота, правильність і точність відповіді;
- уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях;
- письмове оформлення відповіді, дотримання орфографічних норм.

Після вивчення кожного модуля планується проведення контрольної модульної роботи, що містить чотири питання. Кожне питання оцінюється за п'ятибальною шкалою у вигляді оцінок „5”, „4,5”, „4”, „3,5”, „3”, „2”, „1”, „0”.

Оцінка	Характер відповіді
„5”	<ul style="list-style-type: none">• блискуче володіння теоретичними знаннями та основними поняттями курсу;• уміння дати розгорнуту, логічно побудовану відповідь, яка демонструє ерудицію і глибокі знання студента, відповідає вимогам культури мовлення;• демонстрування уміння застосувати набуті знання у практичній діяльності, особистого внеску у вирішення поставленої проблеми;• здатність давати прочитаному власну оцінку, аргументуючи висловлені тези загальновідомими доказами.
„4,5”	<ul style="list-style-type: none">• володіння основними теоретичними знаннями та основними поняттями курсу;• практичні навички, що спираються на теоретичну підготовку;• глибоке володіння навчальним матеріалом, спроможність аналізувати, узагальнювати, переконструювати його;• незначні мовні помилки.

„4”	<ul style="list-style-type: none"> • уміння дати розгорнуту логічну відповідь, але бракує чіткої аргументації, мають місце мовні огріхи; • практичні навички поступаються теоретичній підготовці; домінує репродуктивний тип відповіді; • простеження здібностей змінювати логіку викладу повідомлення, аналізу власного й чужого висловлювання; • уміння більшість теоретичних положень підтверджувати прикладами.
„3,5”	<ul style="list-style-type: none"> • відповідь неповна, відсутній логічний зв'язок між окремими положеннями; • у визначенні термінології допущені недоречності й невідповідності, недостатні вміння її застосування; • відповідь неповна, основні положення недостатньо аргументовані, допущені мовні помилки.
„3”	<ul style="list-style-type: none"> • слабкі навички самостійного аналізу теоретичних та практичних проблем, запропонованих студенту; • задовільні навички ведення наукової дискусії; • відповідь неповна, основні положення слабо аргументовані, допущені мовні помилки.
„2”	<ul style="list-style-type: none"> • неволодіння поняттєво-термінологічним апаратом; • невміння навести приклади; • поверхова відповідь, наявність грубих помилок у фактичному матеріалі, мова бідна, невиразна.
„1”	<ul style="list-style-type: none"> • епізодичне відтворення теоретичного матеріалу; • невміння застосувати набуті знання в елементарних стандартних ситуаціях.
„0”	<ul style="list-style-type: none"> • відсутність знань з курсу; • відсутність загально-гуманітарного та наукового мислення; • відсутність практичних навичок.

ДОДАТОК А

ОПИС КНИГ

Опис книг одного автора
Корж М. На віку, як на довгій ниві : автобіоґр. Повість / Микола Корж. – Х. : Майдан, 2001. – 274 с.
Опис книг двох авторів
Черній А. М. Філософія: твої кроки до мудрості : конспект-практикум / А. М. Черній, З. І. Тімошенко. – 2-ге вид., доп. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2001. – 201 с.
Опис книг трьох авторів
Конончук М. В. Особистість: розвиток, соціалізація, виховання : монографія / М. В. Конончук, Т. Д. Кричківська, В. А. Бородіна ; Ніжин. держ. пед. ун-т ім. Миколи Гоголя. – 2-ге вид., стер. – Ніжин (Черніг. обл.) : НДПУ ім. М. Гоголя, 2001. – 148 с.
Опис книг, які мають більше трьох авторів:
... чотири автори
Аналітико-синтетична обробка документів : підруч. Для студ. ін-тів культури / Е. Т. Карачинська, Є. А. Медведєва, В. К. Удалова, Л. Г. Хромченко ; ред. В. К. Удалова ; Харк. держ. ін-т культури. – Х. : Харк. держ. ін-т культури, 1996. – 257 с. – Бібліогр.: с. 256–257.
... п'ять авторів і більше
Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фоворська та ін. – К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с.
Опис книг, які перекладені з іноземних мов
Карлоф Б. Деловая стратегия : пер. с англ. / Б. Карлоф. – М. : Экономика, 1991. – 241 с.
Мескон М. Х. Основы менеджмента : [учеб. пособие] / М. Альберт, Ф. Хедоури ; пер. с англ. Н. М. Макарова. – 3-е изд. – М. : И. Д. Вильямс, 2006. – 672 с.: ил.

Опис збірника статей
Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності : зб. наук. пр. / за ред. В. В. Попова. – К. : КДЛУ, 2001. – 239 с.
Опис словників
Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К. : К. І. С., 2006. – 138с.
Опис багатотомного видання (скорочена форма)
Новая философская энциклопедия : в 4 т. – М. : Мысль, 2000–2001. – Т. 1–4.
Опис окремого тома багатотомного видання
Франко І. Зібрання творів : у 50 т. / Іван Франко ; [ред. кол.: М. Д. Бернштейн, Г. Д. Вервес, А. Т. Гордієнко та ін.]. – К. : Наук. думка, 1981– . – Т. 35 : Літературно-критичні праці (1903–1905) / ред. тому П. Й. Колесник ; упор. та комент. Н. О. Вишевської, М. С. Грицюта. – 1982. – 511 с.
Опис офіційних документів
Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27.01.1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – № 7. – Ст. 45.
Про вдосконалення мережі вищих навчальних закладів : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 серп. 1993 р. № 646 // Зібр. Постанов Уряду України. – 1993. – № 14. – С. 63–64.
Цивільний кодекс України : за станом на 1 лип. 2004 р. / Верховна Рада України. – К. : Парламент. вид-во, 2004. – 352 с.
Стандарти
Інформація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення : ДСТУ 2392–94. – Введ. 01.01.95. – К. : Держстандарт України, 1994. – 53 с.
Патенти

Авіаційний тренажер : пат. 83588 Україна : МПК 7 G09 B 9/00. / Аранович О. Г. , Коврижин О. О. – № 200702952 ; заявл. 20.03.2007 ; опубл. 25.07.2008, Бюл. № 14. – 4 с. : ілюстр.
Опис дисертації
Безугла Л. І. Організація самостійної роботи з формування культури здоров'я студентів вищих педагогічних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 : захищена 10.03.09 : затв. 10.09.09 / Безугла Лариса Іванівна ; Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2009. – 275 с. – Бібліогр.: с. 265–275.
Опис автореферата дисертації
Барабаш Ю. Г. Стильова диференціація складних речень із часовим відношенням : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / Барабаш Юлія Георгіївна ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2010. – 20 с. – Бібліогр.: с. 15–16.
Матеріали конференцій
Проблеми модернізації освіти України в контексті Болонського процесу : матеріали Першої Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 20–21 лют. 2004 р. / редкол.: І. І. Тимошенко, З. І. Тимошенко. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 197 с.
Електронний ресурс
Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III–IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – О. : Одес. мед. ун-т, 2003. – (Бібліотека студента-медика) – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12см. – Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. – Назва з контейнера.
Мірошник О. Л. Поняття „толерантність” у сучасному науковому дискурсі [Електронний ресурс]

<p>/ О. Л. Мірошник // Освіта Донбасу. – 2009. – № 2. – С. 5–10. – Режим доступу: www.nbuu.gov.ua/portal/soc...4/st5.pdf. – Назва з екрана. – Дата звернення: 15.03.11.</p>
<p>Рецензія</p>
<p>Дубровин Б. Свое место в жизни / Б. Дубровин // Москва. – 1998. – № 10. – С. 202–210. – Рец. на повесть: Баруздин С. Пора листопада / С. Баруздин // Октябрь. – 1998. – № 5. – С. 7–51.</p>
<p>Складові частини документа</p>
<p>... із видання, що продовжується</p>
<p>Макаренко М. Б. Оцінка впливу інтерактивної активності та самоконтролю знань на засвоєння студентами навчального матеріалу / М. Б. Макаренко // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2007. – № 9 (126) : Пед. науки. – С. 89–95.</p>
<p>... із збірника</p>
<p>Даниленко Л. І. Основні проблеми освітньої інноватики в сучасній теорії і практиці / Л. І. Даниленко // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : зб. наук. пр. – К., 2000. – Вип. 3. – С. 6–12.</p>
<p>... із матеріалів конференцій</p>
<p>Макаренко М. Б. Контроль самостійної роботи студентів у інтерактивному навчальному середовищі / М. Б. Макаренко // Університет і регіон: проблеми сучасної освіти : XII наук.-практ. конф., 19–20 жовт. 2006 р. – Луганськ, 2006. – Ч. 2. – С. 92–94.</p>
<p>... із журналу</p>
<p>Журавльова О. І. Стародавні релігійні вірування українців / О. І. Журавльова // Наука. Релігія. – 2010. – № 2. – С. 168–174.</p>
<p>... із газети</p>
<p>Бондар В. Традиції та інновації / В. Бондар // Освіта. –</p>

2001. – № 25 (трав.). – С. 2–3.
журнал в журналі
Бірюков М. Сильна муза: як дивитися та розуміти скульптуру / Михайло Бірюков // Шкільний світ. – 2009. – № 8 (472) лют. – [Укладка: Образотворче мистецтво. – 2009. – № 2 (11) лют. – С. 5–9].
якщо в журналі помилка
Він проклав шляхи у Всесвіт / Володимир Замлинський // Дніпро. – 1961. – № 9. – С. 126–130. – [В ст. помилково вказано Василь Замлинський].

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Орієнтовна структура модулів з курсу „Бібліографознавство”	5
Модуль 1. Теоретичні основи бібліографії	7
Тема 1. Основні поняття бібліографознавства як науки. Історія виникнення та розвитку бібліографії	7
Практичне заняття № 1	7
Тема 2. Форми існування бібліографічної інформації	10
Практичне заняття № 2	10
Тема 3. Бібліографічний опис: види та особливості складання	12
Практичне заняття № 3	13
Практичне заняття № 4	14
Практичне заняття № 5	16
Тема 4. Анотування і реферування видань	18
Практичне заняття № 6	19
Короткий російсько-український словник до модуля 1	21
Модуль 2. Організація і методика бібліографічної діяльності	22
Тема 5. Бібліографія як галузь діяльності. Основні компоненти бібліографічної діяльності	22
Практичне заняття № 7	22
Тема 6. Інформаційні ресурси: склад і властивості. Універсальні інформаційні ресурси	24
Практичне заняття № 8	24
Практичне заняття № 9	26
Тема 7. Довідково-бібліографічне обслуговування як вид бібліографічної діяльності	28
Практичне заняття № 10	29
Практичне заняття № 11	30
Тема 8. Бібліографічне інформування в бібліотеках	32
Практичне заняття № 12	32
Короткий російсько-український словник до модуля 2	34
Термінологічний словник	35
Тести	41
Ключі до тестів	48
Список літератури	49
Критерії оцінювання знань студентів	52
ДОДАТОК А Опис книг	54

Бикова О. В., Малюк О. Ю. Бібліографознавство. –
Методичні рекомендації.

Навчальна дисципліна „Бібліографознавство” в системі підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” є одним із базових курсів фахового спрямування.

Завдання курсу: підготувати фахівців, які б мали цілісне уявлення про сутність і значення бібліографії, основні закономірності її розвитку та функціонування, а також оволоділи технікою складання бібліографічного опису різних видів документів, бібліографування та довідково-бібліографічного обслуговування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні *знати*:

- історію розвитку бібліографії;
- структуру бібліографії, її функції, завдання;
- поняття про бібліографічну інформацію та форми її закріплення;
- зміст бібліографічної діяльності, тобто

уміти:

- складати бібліографічний опис різних видів документів,
 - здійснювати пошук бібліографічної інформації,
 - вирішувати проблеми бібліографічного інформування.

Методичні рекомендації сприятимуть усвідомленню студентами основних теоретичних положень бібліографознавства, чіткому уявленню про бібліографічну інформацію, технологію бібліографування, основні компоненти бібліографічної діяльності, універсальні інформаційні бібліографічні ресурси, принципи та види довідково-бібліографічного обслуговування, як наслідок – допоможуть формуванню практичних умінь складання бібліографічного опису документів та пошуку бібліографічної інформації. Цінним у методичних рекомендаціях є те, що подано короткі російсько-український словники до модулів, тести для перевірки знань, додатки, запитання для самоконтролю, література до кожного заняття. У навчально-методичному виданні матеріал чітко структуровано, що дає цілісне уявлення про сутність і значення бібліографії, основні закономірності її розвитку та функціонування. У рекомендаціях подано орієнтовну структуру модулів з курсу, запитання для самоконтролю, завдання для

самостійної роботи, список рекомендованої літератури, тести, термінологічний словник, додатки з описом книг та особливих випадків скорочень слів, що часто зустрічаються в бібліографічних описах. Методичні рекомендації стануть у нагоді усім, хто прагне оволодіти принципами й методами бібліографічної діяльності, а також навчитися складати бібліографічний опис документів.

Ключові слова: бібліографічний, бібліографія, інформація, опис, діяльність.

Бикова О. В., Малюк О. Ю. Библиографознавство. – Методические рекомендации.

Учебная дисциплина „Библиографознавство” в системе подготовки специалистов образовательно-квалификационного уровня „бакалавр” является одним из базовых курсов профессионального направления.

Задача курса: подготовить специалистов, которые бы имели целостное представление о сущности и значении библиографии, основные закономерности ее развития и функционирования, а также овладели техникой составления библиографического описания различных видов документов, библиографирования и справочно-библиографического обслуживания.

В результате изучения учебной дисциплины студенты должны *знать*:

- историю развития библиографии;
- структуру библиографии, ее функции, задачи;
- понятие о библиографическую информацию и формы ее закрепления;

- содержание библиографической деятельности, т.е.

уметь:

- составлять библиографическое описание различных видов документов,

- поиск библиографической информации,

- решать проблемы библиографического информирования.

Методические рекомендации будут способствовать осознанию студентами основных теоретических положений библиографоведения, четкое представление о библиографическую информацию, технологию библиографирования, основные компоненты библиографической деятельности, универсальные

информационные библиографические ресурсы, принципы и виды справочно-библиографического обслуживания, как следствие – помогут формированию практических умений составления библиографического описания документов и поиска библиографической информации. Ценным в методических рекомендациях является то, что представлены краткие российско-украинский словари к модулям, тесты для проверки знаний, приложения, вопросы для самоконтроля, литература к каждому занятию. В учебно-методическом издании материал четко структурирован, дающая целостное представление о сущности и значения библиографии, основные закономерности ее развития и функционирования. В рекомендациях представлена ориентировочная структура модулей по курсу, вопросы для самоконтроля, задания для самостоятельной работы, список рекомендуемой литературы, тесты, терминологический словарь, приложения с описанием книг и особых случаев сокращений слов, часто встречающихся в библиографических описаниях. Методические рекомендации пригодятся всем, кто стремится овладеть принципами и методами библиографической деятельности, а также научиться составлять библиографическое описание документов.

Ключевые слова: библиографический, библиография, информация, описание, деятельность.

Bykova O.V., Malyuk O.Yu. Bibliography. – Methodological recommendations.

Educational subject “Bibliography” in a system of bachelor’s degree specialist training is one of basic disciplines of the course.

Course tasks: to train specialists who are well-informed on the essence and meaning of Bibliography, on the main laws of its development and functioning; to master the technique of cataloging of different document types, bibliographing and reference.

Having studied the subject students are to *know*:

- history of Bibliography development;
- Bibliography structure, its functions, tasks;
- bibliography information notion and forms of its reinforcement;
- essence of bibliographical activity, in other words

to be able to:

- catalog different types of documents,
- search bibliographic information,
- solve problems of bibliographic informing.

Methodological recommendations will contribute to students' realization of main theoretical guidelines of Bibliography, apprehension of notion of bibliographic information, bibliography techniques, main components of bibliographic activity, universal information bibliographic resources, principles and types of reference. As a result, it will contribute to formation of skills in cataloging and searching of bibliographic information. Methodological recommendations give brief Russian-Ukrainian dictionaries for the modules, testing of knowledge, appendixes, questions for self-check, references for each lesson. The scientific-methodological publication has its material structured the way that gives integral information about essence and meaning of Bibliography, main laws of its development and functioning. The recommendations give approximate structure of course modules, self-check quiz, tasks for independent work, references, tests, dictionary of terms, appendixes of books description and special abbreviation cases. Methodological recommendations are useful for the one, who wants to gain principles and methods of bibliographic activity and learn how to catalog documents.

Key words: bibliographic, bibliography, information, description, activity.

Навчально-методичне видання

БИКОВА Олена Василівна
МАЛЮК Ольга Юрїївна

БІБЛІОГРАФІЗНАВСТВО

*Методичні рекомендації для студентів I курсу
спеціальності „Документознавство
та інформаційна діяльність”
денної та заочної форми навчання*

Комп'ютерне макетування – О. В. Бикової
Коректор – О. Ю. Малюк

Здано до склад 06.02.2013 р. Підп. до друку 06.03.2013р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman.
Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 3,72. Наклад 200 прим. Зам. № 55.

Видавець і виготовлювач
Видавництво Державного закладу
„Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
вул. Оборонна, 2, м. Луганськ, 91011. Тел./ факс (0642)58-03-20
e-mail : alma-mater@list.ru
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.